

פרוטוקול מס' 168

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ב', ט' בסיון תשל"ב - 22.5.72, בשעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה:

- א. אנקוריון - היו"ר
- י. גולן
- א. רזיאל-נאור
- מ. שחל

מוזמן:

- נ. לורך - מזכיר הכנסת

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

סדר-היום:

- א. סדרי הדיון בהודעת שר החינוך והתרבות על שביחת הסודנטים באוניברסיטאות;
- ב. שונות.

היו"ר א. אפקודין:

אני פותח את הישיבה.

א. סדרי הדיון בהודעת שר החינוך והתרבות על שביתת הסטודנטים באוניברסיטאות

לאחר משא-ומתן, למרות סיום השביתה, החליטו יושב-ראש הכנסת והסגנים להעלות נושא זה לדיון בצורה של הודעת שר החינוך והתרבות.

עלינו להחליט: (א) האם לקיים דיון רגיל, או הודעות סיעות; (ב) אם נחליט לקיים דיון רגיל - לקבוע את הזמן לדיון.

פ. כיבי:

כיוון שהשביתה נסתיימה, ויש להניח שתימסר הודעה של שר החינוך והתרבות, חושב אני שיש לצמצם את הוויכוח. לא אעלה את הנימוק של הדוחק בזמן. יכול להיות שהודעות סיעות אינן מתאימות במקרה זה, אם כי גם אותן הייתי חושב לנכונות.

אני מציע לקבוע דיון במסגרת של שתיים.

א. רזיאל-נאור:

אני מבקשת שנעניין בדבר ונראה כיצד התפתח נושא זה. היו 7 הצעות לסדר-היום - מספר דיני ניכר של חברי-הכנסת מצא לנכון להסב תשומת ליבה של הכנסת, וכנראה גם של הממשלה כתוצאה מכך, למצב נתון במדינה. הממשלה מודיעה שהיא תמסור הודעה והקצרה מתהפכת על פיה, כי אם הממשלה מוסרת הודעה יש לה זכות קדימה. עכשיו מתחיל התרגיל הגדול: ברור ששר החינוך והתרבות נמצא במצוקה ובלחץ, אבל אסור שהמצוקה והלחץ של הממשלה ישבשו עבודתה של הכנסת. מה שקרה הוא שיבוש גמור. עלינו לזכור שהכנסת היא מעל לממשלה ולא להיפך, ומה שקרה מכל הנושא הזה ודאי נבע מכך שהממשלה תעשה משהו שלכנסת לא ייוותר, אלא לרשום לפנייה את הודעת הממשלה. המתונו עד המשא-ומתן יסתיים, שהשביתה תיפסק וכל העניין יתנדף בחלל וייווצרו נבטים אשר מהם תצמח שביתה חדשה. הדיון בכנסת הוא אמצעי שיש לנו כמסטר דמוקרטי להגיב על מה שמתרחש. איך אפשר למצוץ בעד הכנסת מלהשמיע דעתה? מה שהיה ביום ג' היה מוזר - רצו ששר החינוך והתרבות ימסור הודעה והדיון יתקיים אי-שם. מה היה יוצא מכך? אני שמחה שיושב-ראש הכנסת הביין את המצב המוזר הזה ולא נתן ידו לתמיכה ברעיון זה, ששר החינוך והתרבות, או כל שר, ימסור הודעה, ושהדיון עליה יתקיים מאוחר יותר; מה גם שזו הודעה שבאה אחר יוזמת חברי הכנסת ולא אחר יוזמת הממשלה. אי-אפשר להפוך כך את הסדרים.

אני נגד הנוהל של הודעות סיעות במקום דיון. נוהל זה מרוקן הנושא מתכנון ועיקרו. צריך לקבוע מועד לדיון לפי השיבות הנושא. אני חושבת שמצבם של האוניברסיטאות בארץ חמור ומדאיג מאוד וצריך לדון על הנושא ועל מה שמתרחש מסביב לנושא הזה.

אני חושבת ש-3 שעות זה זמן הולם לדיון בנושא זה, ולא פחות מכך.

י. גולן:

עלי להודות שכל מה שקרה הפעם אינו רק באשמת הממשלה. הפעם גם אנו אשמים. גם סיעתנו הגישה הצעה לסדר-היום על השביתה. בדרך-כלל הממשלה מבקשת שצמתיין יום אחד לאפשרות שהשביתה תסתיים, ובדרך-כלל כאשר השביתה מסתיימת כל העניין בטל. לנו היינו מגישים הצעות לסדר-היום לא בנושא השביתה, אלא לגבי הרצון להעלות את סדר הלימוד באוניברסיטאות, או לגבי המצב הכספי של האוניברסיטאות - ספק אם אז היו מכירים בנחיצות ההצעה, וכך ההצעות לסדר-היום היו מוגשות על חשבון המכסה של הסיעה - אבל זה היה מחייב להעלות הצעה לסדר-היום, תשובת השר, העברה לדיון בוועדה שהיה עליה להזמין נציגי האוניברסיטאות ונציגי משרד החינוך ולהניח המלצותיה על שולחן הכנסת. אז לא היינו במצב כפי שחברת-הכנסת רזיאל-נאור מתארת אותו.

הואיל והגשנו הצעות לסדר-היום בנושא השביתה - למעשה חשתי, שאם השביתה בוטלה יטענו שאין מקום להצעות לסדר-היום בנושא זה - אבל אם בכל זאת מסכים שר החינוך והתרבות למסור הודעה בנושא זה הוא חושב שעל אף ביטול השביתה קיים המצב וטוב שדעת הכנסת תישמע.

י. גולן:

אינני חושב שאין כלל מקום להודעות סיעות בכנסת. יש מקרים, במיוחד בנושאים מדיניים, שיש מקום להודעות סיעות. לפיכך, עלינו לקיים דיון של שתיים בנושא זה.

א. רזיאל-נאור: דיון של שתיים הוא כמו הודעות סיעות במסגרת של 10 דקות.

י. גולן: כאשר מקיימים הודעות סיעות זה לרעת הסיעות הגדולות. ידוע לכולנו שהכנסת דחוקה בזמן, נושא זה הוא נושא בלתי צפוי ואיננו יודעים כמה נושאים בלתי צפויים נוספים יועלו עד לפגרה. כך, שלדעתי, יש לצמצם בזמן כל דיון.

א. רזיאל-נאור: אולי אפשר לערוך חישוב מדויק כמה סיעות קטנות וחברי הכנסת בודדים ייהנו מ-10 דקות רשות הדיבור?

ב. לורד: כפי שאמר חבר-הכנסת גולן, דיון זה הוא בלתי צפוי. אנו דוחקים מפניו הדיון במשרד הקליטה ואיננו יודעים איזה מועד אלטרנטיבי לקבוע למשרד הקליטה. שאלת ביטול הדיון עלתה, אולם יושב-ראש הכנסת דאג לכך שהיא תרד.

שר החינוך והתרבות מוכן לפתוח את הדיון ולסכמו היום, כך שכל הדיון יסתיים היום. אני חושש, שאם נקצה לנושא זה 3 שעות - שהן 5 שעות עם דברי הפתיחה והסיכום של השר - לא נסיים היום את הדיון. אני חושש ששוב ישאר לנו סרח העודף שיצטרף לסרח העודף הקיים. הכנסת רוצה לצאת לפגרה בראשית אוגוסט וכדאי להביא זאת בחשבון. אם הכנסת מוכנה לשבת היום עד השעה 21.30 - בבקשה, אבל אז יפסיקו את הישיבה בשעה 20.00 ויבקשו להמשיך את הדיון בישיבה אחרת; ושוב ייווצר סרח העודף.

א. רזיאל-נאור: בסקירה ראשונה רואה אני שיש 4 סיעות קטנות שתקבלנה רשות הדיבור לא פחות מ-10 דקות. נשארו 80 דקות שיש לחלקם בין שאר הסיעות.

היו"ר א. אנקוריון: ודאי שלוועדת הכנסת לא היתה שום יד בכל מה שקרה סביב עליית הנושא לסדר-היום. מלאכתנו מצטמצמת למסגרת עליה דיברתי בפתיחת הישיבה. לא נשמעה כאן דעה הנוגדת קיום דיון. בענין זה יכולים אנו לסכם שהכוונה היא לדיון.

לגבי קביעת הזמן לדיון: עלינו לשאוף לכך שהדיון ייפתח ויסתיים היום. אני מוכן לעשות את חשבון הזמן שיינתן לסיעת גח"ל. אילו היה הדיון מתקיים בצורה של הצעות לסדר-היום, כפי שהדבר היה אמור להיות מלכתחילה, היתה סיעת גח"ל מדברת 10-12 דקות; אם נקיים דיון במסגרת זמן של שתיים - סיעת גח"ל תקבל 26 דקות רשות הדיבור. ברור שהמערך יקבל כפליים. פירוש הדבר, לעומת האפשרות שהיתה בעלאת הצעות לסדר-היום, שסיעת גח"ל תקבל לפחות כפליים זמן ממה שהיתה מקבלת בהצעות לסדר-היום. מסגרת זמן זו נותנת גם אפשרות לשני חברי-הכנסת לדבר, או שחבר הכנסת אחד ינצל את כל הזמן. אם נצרף שני נימוקים אלה נסכים לכך שהדיון יתקיים במסגרת זמן של שתיים.

לבקשתה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור: יש היום בכנסת 11 סיעות. 11 חברי הכנסת ינאמו לפחות 10 דקות - זה כבר נותן לנו שתיים. נוסיף את הדקות הנוספות שיינתנו למערך, גח"ל והמפד"ל - אני חושב שאנחנו בשקט יכולים להחליט על נושא זה דיון של שתיים.

אני מבקש מחברת-הכנסת רזיאל-נאור להסכים לקביעת שתיים דיון ונקבל את ההצעה ללא הצבעה.

הוחלט: לקבוע שתיים לדיון בהודעת שר החינוך והתרבות על שביחת הסטודנטים באוניברסיטאות.

היו"ר א. א. אנקורי :

ב. שונות

רצוני להביא לידיעת חברי הוועדה, שכתבתי
מכתב למזכיר הכנסת, כדלקמן:

"בשעתו, כאשר ועדת הכנסת קבעה את סדרי
הדיון בסקירות השרים על פעולות משרדיהם, קבעה גם את הכלל שהמשרדים
יתבקשו להמציא לחברי הכנסת חומר בכתב על פעולות משרדיהם, לפחות שבוע
לפני היום שנקבע לדיון.

שמתי לב, שהחומר הנ"ל מחולק בין חברי
הכנסת בימי ד', סמוך לנעילת הישיבה - והתוצאה היא, כמובן, שאין לחברי
הכנסת אפשרות מעשית להשתמש בחומר בזמן. לא ברור לי מה הסיבה לכך.
אודה לך אם תואיל להעביר תזכורת על כך-למשרדי הממשלה ותדאג לחלוקת
החומר בכנסת מיד עם קבלתו."

אני פטור מלומר כמה חומר זה דרוש לחברים.

ג. לורד:

בתשובה למכתבו של יושב-ראש ועדת הכנסת
הודעתי שהנושא הועלה בדיון שקיימתי זה
לא מכבר עם יועצי השרים ומזכיריהם והדבר נרשם לפנייהם.

אני שמח לציין שמשרד הפיתוח, שהסקירה
על פעולות משרדו אמורה להתקיים ביום ב' הבא, הגיש את סקירתו והיא
תונח על שולחן הכנסת עוד היום.

כאשר לעתיד - נוסף ונעמוד על המשמר.
אנוסיף רק שהעיכוב, במידה והיה, לא חל על עובדי מזכירות הכנסת, כי אם
נבע מפיגור במשרדים הנוגעים בדבר.

הישיבה ננעלה בשעה 10.35.